

Sygn. akt VII U 1342/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Zbigniew Szczuka

Protokolant: st. sekr. sądowy Dominika Kołpa

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2016 r. w Warszawie

sprawy K. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy, wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania K. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 6 sierpnia 2015 r. znak: (...)

oddala odwołanie

ZASADNIENIE

Odwołujący K. O. w dniu 28 sierpnia 2015 r. wniósł do Sądu, za pośrednictwem organu rentowego, odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 6 sierpnia 2015 r. znak: (...). Zdaniem odwołującego suma świadczenia rentowego i ustalenie kapitału początkowego powinna obejmować wysokość wynagrodzenia w (...) Klubie Sportowym (...) w okresie od 1 października 1991 r. do 31 stycznia 1993 r. w kwocie **U 150,00 zł** miesięcznie (1 500 000 zł przed denominacją) jak również faktyczną wysokość wynagrodzenia za pracę w Cukrowni (...) w O. w okresie od 1 września 1982 r. do 31 grudnia 1984 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 13 października 2015 r. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy podniósł, że okres zatrudnienia w (...) Klubie Sportowym (...) w okresie od 1 października 1991 r. do 31 stycznia 1993 r. został uwzględniony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu wartości kapitału początkowego. Natomiast w odniesieniu do okresu zatrudnienia odwołującego K. O. w Cukrowni (...) w O. w latach od 1 września 1982 r. do 31 grudnia 1984 r. organ rentowy do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru składki przyjął wynagrodzenie minimalne.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny:

K. O. (urodzony w dniu (...)) z zawodu technik – mechanik, w okresie od 1 sierpnia 1974 r. do 31 stycznia 1990 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...). W międzyczasie od dnia 28 października 1976 r. do 17 października 1978 r. odbył Służbę Wojskową oraz od dnia 1 września 1982 r. do 30 czerwca 1985 r. pracował w wymiarze 1/2 etatu w (...)S.A.

Następnie od 1 lutego 1990 r. do 31 grudnia 2001 r. odwołujący był zatrudniony w Zakładach (...) – (...) Sp. z o.o. w W., przy czym było to zatrudnienie od 1 lutego 1990 r. do 30 września 1991 r. na pełen etat, od 1 października 1991 r. do 31 grudnia 1991 r. na etatu, od 1 stycznia 1992 r. do 14 lutego 1992 r. na etatu, od 15 lutego 1992 r. do 20 lutego 1995 r. na $\frac{3}{4}$ etatu i od 21 lutego 1995 r. do 31 grudnia 2001 r. na pełny etat. W równoległym czasie, od 1 października 1991 r. do 31 stycznia 1993 r. K. O. na podstawie umowy o pracę na etatu wypełniał obowiązki kierownika (...) Klubu Sportowego (...). Od dnia 1 listopada 2002 r. do 31 grudnia 2003 r. organ rentowy przyznał odwołującemu prawo do okresowej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 5 kwietnia 2006 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na dalszy okres do dnia 30 września 2006 r. ustalając podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych z okresu od stycznia 1990 r. do grudnia 1999 r.

W dniu 23 lipca 2015 r. odwołujący złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniosek o ponowne przeliczenie kapitału początkowego. Organ rentowy, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w oparciu o złożone przez wnioskodawczynię dokumenty, na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wydał w dniu 6 sierpnia 2015 r. decyzję, którą ustalili wartość kapitału początkowego. Organ rentowy uznał za udowodnione okresy składkowe w wymiarze 24 lat, 2 miesięcy i 27 dni tj. 290 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 2 miesięcy i 4 dni, tj. 2 miesiące. Kapitał początkowy ubezpieczonego ustalony na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 149 115,23 złotych. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. Organ rentowy do ogólnego stażu pracy zaliczył okres pracy K. O.: od 1 sierpnia 1974 r. do 31 stycznia 1990 r. w Przedsiębiorstwie (...) (uwzględniając okres zasadniczej służby wojskowej), od dnia 1 września 1982 r. do 30 czerwca 1985 r. w (...) S.A., uwzględniając w okresie od 1 września 1982 r. do 31 grudnia 1984 r. przy wyliczeniu wskaźnika podstawy wymiaru wynagrodzenie minimalne pracownika z uwagi na nieudokumentowanie przez wnioskodawcę wysokości zarobków w tym okresie zgodnie z art. 15 ust 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1140 z późn. zm.) oraz okres od 1 lutego 1990 r. do 31 grudnia 1998 r. w Zakładach (...) – (...) Sp. z o.o. w W. z uwzględnieniem okresu zatrudnienia od 1 października 1991 r. do 31 stycznia 1993 r. w (...) Klubie Sportowym (...).

K. O. odwołał się od decyzji organu rentowego z dnia 6 sierpnia 2015 r. znak (...) inicjując tym samym postępowanie o sygn. VII U 1493/15, które zarządzeniem z dnia 30 października 2015 r. zostało połączone z niniejszą sprawą o sygn. VII U 1342/15.

Sąd Okręgowy opierając się na opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości A. G., który został zobowiązany do ustalenia prawidłowości naliczenia kapitału początkowego w świetle zaskarżonej decyzji organu rentowego, ustalił, że decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotycząca ustalenia kapitału początkowego z dnia 6 sierpnia 2015 r. obejmuje staż pracy, a także wynagrodzenie, które K. O. otrzymywał w (...) Klubie Sportowym (...) i były to kwoty za 1991 r. – 4 500 000,00 zł, za 1992 r. – 18 000 000,00 zł, za 1993 r. – 1 500 000,00 zł. Wynagrodzenie to organ rentowy wziął także pod uwagę do ustalenia wysokości świadczenia rentowego. Nastąpiło to w formie wyrównania, które zostało przeliczone uwzględniając dodatkowo wynagrodzenie za okres zatrudnienia w (...) Klubie Sportowym (...) zwiększając tym samym dotychczasowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru dla świadczenia rentowego z 127,29 % do 128,45 %. Odnosząc się do kwestii związanej z zatrudnieniem w Cukrowni (...) w okresie od 1 września 1982 r. do 31 grudnia 1984 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął minimalne wynagrodzenie ze względu na brak udokumentowania przez K. O. wysokości rzeczywistych zarobków. Z uwagi na fakt, że odwołujący pracował w Cukrowni (...) w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu, organ rentowy przyjął wysokość wynagrodzenia w proporcjonalnym do zatrudnienia wymiarze.

Do zakończenia postępowania w sprawie, odwołujący podtrzymał odwołanie, natomiast pełnomocnik organu rentowego merytorycznie podtrzymał stanowisko organu rentowego i wniósł o oddalenie odwołania Ustalenia stanu faktycznego, Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o akta rentowo - emerytalne odwołującego się oraz dokumenty znajdujące się w aktach sprawy i aktach osobowych oraz opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości A. G.. Zdaniem Sądu powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne,

wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. W tym stanie rzeczy w ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy stanowił wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia kończącego postępowanie.

**Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
zważył, co następuje:**

Odwołanie K. O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 6 sierpnia 2015 r., znak: (...) jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu. Spór w niniejszej sprawie dotyczył prawidłowości ustalenia stażu pracy odwołującego oraz zasadności nieuwzględnienia przez organ rentowy do kapitału początkowego zarobków z okresu pracy w (...) Klubie Sportowym (...), jak również wynagrodzenia w Cukrowni (...) w O. w okresie od 1 września 1982 r. do 31 grudnia 1984 r. jako dodatkowego zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu. Sąd stwierdza, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – zwanej dalej „ustawą” (Dz. U. z 2015 r., poz. 748, ze zm.) - kapitał początkowy ma być odtworzeniem kwoty składek na ubezpieczenie społeczne, opłaconych przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury zostały określone w art. 15 ustawy emerytalnej, a wysokość kapitału początkowego, zależy od udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych, podstawy wymiaru świadczenia, współczynnika określonego przez proporcję wieku ubezpieczonego i ustawowo określonego wieku emerytalnego oraz stażu. Natomiast do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia uwzględnia się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z okresu ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok zgłoszenia wniosku o emeryturę lub z dowolnych 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku (art. 15 ust. 1 ww. ustawy). W przypadku nieudowodnienia okresów składkowych i nieskładkowych, zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy, który stanowi, że jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Dokumentem potwierdzającym wysokość wynagrodzenia jest zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, wystawione przez pracodawcę lub prawnego następcę pracodawcy na druku ZUS RP-7, ale również legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca odpowiednie wpisy o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia dokonane przez pracodawcę lub następcę prawnego. Ustalenie kapitału początkowego następuje poprzez obliczenie hipotetycznej emerytury, jaką ubezpieczony otrzymałby w dniu 1 stycznia 1999 r., tj. w dniu wejścia

w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a następnie pomnożenie tej kwoty przez średnie dalsze trwanie życia osób ustalone na dzień 1 stycznia 1999 r. Należy podkreślić, iż zgodnie z treścią art. 175 ust. 1 zd. 2 ustawy, postępowanie w sprawie ustalenia kapitału początkowego przebiega według zasad dotyczących ustalenia prawa do świadczeń przewidzianych w tej ustawie, co w szczególności dotyczy katalogu środków dowodowych, jakie służą ubezpieczonemu w postępowaniu przed organem rentowym do wykazania zarówno stażu ubezpieczonego, jak i wysokości przychodów. Sąd zważył, że niektórzy ubezpieczeni mają problemy z dostarczeniem dokumentacji spełniającej rygorystyczne wymogi formalne i w konsekwencji nie są w stanie udowodnić okoliczności faktycznego polegania ubezpieczeniu, czy też wysokości przychodów. W dacie wydania przez organ rentowy spornej decyzji możliwość dowodzenia była ograniczona rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r., nr 237, poz. 1412 – które zmieniło rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń - Dz. U. nr 10, poz. 49 ze zm.). Zgodnie z obowiązującym § 22 ust 1 i ust.2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na

podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: legitymacja ubezpieczeniowa, legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia. Jeżeli ustawa przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres. W myśl

§ 27 rozporządzenia dowody z dokumentów, pisemne zeznania świadków oraz pisemne oświadczenia zainteresowanego powinny być dołączone do wniosku w oryginale. Wyjątek od tej powyższej zasady przewidziany został w § 28 ust. 1 rozporządzenia, w myśl którego środkiem dowodowym w postępowaniu przed organem rentowym mogą być również poświadczane za zgodność z oryginałem kopie dokumentów stwierdzających stan zdrowia oraz dotyczących okresów składkowych i nieskładkowych, a także wysokości wynagrodzenia, przychodu, dochodu i uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń, wydawane przez jednostki upoważnione do przechowywania dokumentacji zlikwidowanych lub przekształconych zakładów pracy. Sąd zważył, że w razie wszczęcia postępowania sądowego toczącego się wskutek odwołania ubezpieczonego od odmownej decyzji organu rentowego dopuszczalne jest przeprowadzanie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia. Badając w przedmiotowej sprawie prawidłowość wyliczenia kapitału początkowego odwołującego, na podstawie której organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję znak: (...) z dnia 6 sierpnia 2015 r. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości – A. G., który w swojej opinii przedstawia dokładną analizę wyliczeń Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Na jej podstawie Sąd Okręgowy ustalił, iż decyzja organu rentowego została wydana w sposób prawidłowy. W pierwszej kolejności należy podkreślić, iż zarzut odwołującego dotyczący błędnego ustalenia stażu pracy był chybiony. Zaskarżona decyzja w sposób prawidłowy ustaliła staż pracy, na który przypada łącznie 24 lata, 2 miesiące, 27 dni, tj. 290 miesięcy okresów składkowych oraz 2 miesiące, 4 dni, tj. 2 miesiące okresów nieskładkowych. W przypadku obliczania wysokości świadczenia rentowego z tytułu niezdolności do pracy zaliczone zostały okresy składkowe w wysokości 27 lat, 5 miesięcy i 1 dnia, tj. 329 miesięcy oraz nieskładkowe – 1 rok, 0 miesięcy i 6 dni, tj. 12 miesięcy. Należy podkreślić, iż w przypadku obliczania wysokości kapitału początkowego uwzględnia się staż pracy przypadający na dzień 31 grudnia 1998 r., a następnie po tej dacie ustalony hipotetycznie kapitał początkowy obejmujący dotychczasowy staż pracy podlega waloryzacji w zakresie kapitału początkowego i zgromadzonej składki na ubezpieczenie emerytalne od dnia 1 stycznia 1999 r. Błędne przekonanie ubezpieczonego co do stażu pracy obejmującego łącznie ponad 30 lat może wynikać z faktu, iż K. O. przyjął staż pracy do obliczenia wysokości świadczenia rentowego i wysokości kapitału początkowego z okresu całego swojego zatrudnienia, co nie ma uzasadnienia w niniejszej sprawie. Kolejną kwestią sporną było nie uwzględnienie zarobków odwołującego z okresu pracy w (...) Klubie Sportowym (...) oraz wynagrodzenia w Cukrowni (...) w O.. Sąd Okręgowy zważył, iż w zaskarżonej decyzji ustalenia w tym względzie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych także są prawidłowe. Przy obliczaniu wysokości kapitału początkowego zatrudnienie w tym samym okresie czasu w dwóch różnych miejscach pracy są przeliczane w wymiarze pojedynczym. Dodatkowo organ rentowy zaliczył odwołującemu wysokość wynagrodzenia minimalnego od 1 września 1982 r. do 31 grudnia 1984 r. ze względu na fakt nieudokumentowania wynagrodzenia faktycznego za ten okres, ponieważ ubezpieczony nie przedstawił żadnego dokumentu, który wskazywałby na wysokość jego zarobków. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być jednak dowodzone wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami. Nie mają więc zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów (por. wyroki SN: z dnia 7 grudnia 2006 r. I UK 179/2006, z dnia 14 czerwca 2006 r. I UK 115/2006 OSNP 2007/17-18 poz. 257, z dnia 25 lipca 1997 r. II UKN 186/97 OSNAPiUS 1998/11 poz. 342 i z dnia 2 lutego 1996 r. II URN 3/95 OSNAPiUS 1996/16 poz. 239).

Warto również zauważyć, że w przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w jego aktach osobowych, tj. umowy o pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim jednak wypadku uwzględnić można tylko takie składniki, które są pewne, stałe, wypłacane były w danym okresie i w określonej wysokości (por.

wyrok SA we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r. III AUa 1555/2011). Powyższe orzecznictwo potwierdza trafność zastosowania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wynagrodzenia minimalnego, opierając podstawę prawną na art. 15 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Z kolei okres zatrudnienia w (...) Klubie Sportowym (...) wbrew twierdzeniu odwołującego został uwzględniony przy ustaleniu kapitału początkowego. Za 1991 r. organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu wynagrodzenie w kwocie 4 500 000,00 zł, w 1992 r. 18 000 000,00 zł, a w 1993 r. 1 500 000,00 zł. Powyższe wynagrodzenie zostało uwzględnione również przy ustalaniu świadczenia rentowego, które w formie wyrównania przyczyniło się do zwiększenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru dla renty z tytułu niezdolności do pracy z 127,29 % do 128,45 %. Wobec powyższego, Sąd Okręgowy Warszawa – Praga VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie K. O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 sierpnia 2015 r. znak: (...).

ZARZĄDZENIE

(...)

PC